

2021Z14445

Vragen van het lid **Amhaouch** (CDA) aan de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat over *het bericht «Nederlandse robotarm gaat na 35 jaar toch nog de ruimte in»* (ingezonden 20 augustus 2021).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Nederlandse robotarm gaat na 35 jaar toch nog de ruimte in»?¹

Vraag 2

Deelt u de mening dat de ruimtevaartsector voor Nederland van zowel strategisch, economisch als maatschappelijk belang is? Hoe duidt u de Nederlandse ruimtevaartpositie op dit moment in vergelijking met andere Europese landen?

Vraag 3

Hoe kijkt u terug op het proces tot aan de lancering van de robotarm ERA? Welke lessen kunnen hieruit worden getrokken voor het ruimtevaartbeleid en toekomstige ruimtevaartprojecten?

Vraag 4

Verwacht u in de nabije toekomst nog meer ruimtevaartprojecten van deze omvang waarbij Nederland een (hoofd)rol kan spelen? Voor welke regio's/ regionale ecosystemen zou dit kansen kunnen bieden?

Vraag 5

Wat zijn hiervoor de juiste randvoorwaarden? Welk beleid, welke agenda, is nodig om te kunnen investeren in de groeiemarkten van de toekomst, waar ruimtevaart (als sleuteltechnologie) er een van is?

Vraag 6

Op welke grote projecten zou Nederland zich in de toekomst kunnen richten, gezien de kennis en kunde die in de Nederlandse ruimtevaartsector aanwezig is, zoals op het gebied van monitoring van emissies en luchtkwaliteit of de nieuwe technologieën op het gebied van lasercommunicatie, in combinatie

¹ NOS, <https://nos.nl/artikel/2387998-nederlandse-robotarm-gaat-na-35-jaar-toch-nog-de-ruimte-in>, 5 juli 2021.

met de grote maatschappelijke uitdagingen waar Nederland momenteel voor staat? Hoe kijkt u aan tegen de economische meerwaarde die dat potentieel biedt?

Vraag 7

Kunt u een reflectie geven op strategische toegang tot de ruimte? Hoe is dit geborgd, zowel in nationaal als Europees verband? Vindt u ook dat toegang tot de ruimte van strategisch belang is voor niet alleen onze maatschappelijke uitdagingen, maar ook voor toegang tot bijvoorbeeld (satelliet)data?

Vraag 8

Op welke wijze, met welke aanpak, visie en ambitieniveau, zou het beste invulling kunnen worden gegeven aan de volgende passage uit de kabinets-brief «Visie op de toekomst van de industrie in Nederland»: «De komende jaren komen er volop groeikansen voor deze wereldwijde groeisector, die als een enabling technology voor een moderne overheid en een concurrerende marktsector kan worden gezien» (Kamerstuk nr. 29 826, nr. 124, pag. 28)?

Vraag 9

Op welke wijze, met welke aanpak, visie en ambitieniveau, zouden de knelpunten uit de verkenning die Dialogic heeft gedaan naar aanleiding van de motie-Amhaouch c.s. over scenario's om de Nederlandse ruimtevaartambities beter vorm te geven (Kamerstuk nr. 24 446, nr. 67), zoals onvoldoende ondersteuning vanuit de overheid, het huidige investeringsklimaat, een gebrek aan mogelijkheden om mee te doen in (inter)nationale programma's en de beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel, waarvan u in het verslag van het schriftelijk overleg Ruimtevaart en Innovatie schrijft dat deze «herkenbaar» zijn (Kamerstuk nr. 24 446, nr. 73, pag. 8), kunnen worden opgelost? Welke kansen loopt Nederland nu mis?

Vraag 10

Wat is tot dusver gedaan met deze Brede verkenning toegevoegde waarde ruimtevaart voor Nederland? Hoe is of wordt deze verkenning gebruikt of toegepast?

Vraag 11

(H)erkent u dat ruimtevaart nog altijd een versnipperd beleidsterrein is, zoals blijkt uit diverse ruimtevaartpublicaties die recent zijn verschenen of nog zullen verschijnen, waaronder de Inventarisatie Ruimteonderzoek in Nederland (OCW), de Introductie ruimteveiligheidsbeleid (BuZa) en de Defensie Ruimte Agenda (DEF)? Vindt u ook dat er behoefte is aan een meer integrale aanpak? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Vraag 12

In hoeverre zou een langjarig Nationaal Ruimtevaart Programma hiervoor, en voor de onder 6, 7, 8 en 9 geschetste vragen, een oplossing kunnen zijn? Ziet u de meerwaarde van een Nationaal Ruimtevaart Programma, waarvoor de ruimtevaartsector pleit, als opvolger van de Nota Ruimtevaartbeleid 2019 die in 2022 afloopt? Zo nee, waarom niet? Wat maakt een andere aanpak beter?

Vraag 13

Klopt het dat Nederland in het verleden een Nationaal Ruimtevaart Programma heeft gehad, gericht op optimale aansluiting op de subsidieregeling Prekwalificatie ESA-Programma's (PEP) en op specifieke nationale ambities (de nationale vlaggenschipprojecten, zoals OMI en Tropomi)? Waarom is hier destijds mee gestopt?

Vraag 14

Welke landen in de EU kennen een Nationaal Ruimtevaart Programma? Bent u op de hoogte, bijvoorbeeld via de Raad voor Concurrentievermogen, wat hun ervaringen hiermee zijn?

Vraag 15

Bent u bekend met wat Dialogic in het rapport Het Nederlandse investeringsklimaat (Kamerstuk nr. 26 485, nr. 369) concludeert, namelijk dat «gemiddeld het Europese aandeel R&D bijna een factor twee hoger ligt dan het Neder-

landse aandeel» (pag. 50) en dat de «ontwikkeling van een lange termijn ruimtevaartstrategie gecombineerd met duidelijkheid omtrent budgetten voor ruimtevaart» wordt aanbevolen (pag. 54)? Kunt u een overzicht geven van de Nederlandse investeringstrend in ruimtevaart over de afgelopen tien jaar, afgezet tegen andere Europese landen?

Vraag 16

Wat vindt u van de conclusies genoemd onder 15? Zou u een dergelijke lange termijn ruimtevaartstrategie aan een volgend kabinet aanbevelen?

Vraag 17

Hoeveel kennis en kunde op het gebied van ruimtevaart, uitgedrukt in fte, is er binnen het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat aanwezig?

Vraag 18

Wilt u deze vragen elk afzonderlijk beantwoorden?